

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «УМАНСЬКИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ТЕХНОЛОГІЙ ТА БІЗНЕСУ УМАНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ САДІВНИЦТВА»**

Циклова комісія обліково-фінансових та економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ”

Заступник директора
з навчальної роботи

 Н. П. Николюк

01. 09. 2023 року

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК**

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	071 «Облік і оподаткування»
Освітньо – професійна програма	«Облік і оподаткування»
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр

Розробник - Деркач Тетяна Анатоліївна, завідувач економічного відділення, кандидат економічних наук, викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач методист ВСП «Уманський фаховий коледж технологій та бізнесу УНУС»

Програма затверджена на засіданні циклової комісії обліково-фінансових та економічних дисциплін. Протокол від 1 вересня 2023 року, № 1

Голова циклової комісії

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Yulia Melnyk', written over the printed name.

Юлія МЕЛЬНИК

Вступ

Система бухгалтерського обліку є невід'ємною складовою розвитку економіки України та забезпечує користувачів об'єктивною, своєчасною та достовірною інформацією про господарську діяльність суб'єктів господарювання.

Бухгалтерський облік дає можливість оптимально використовувати трудові, матеріальні, грошові та фінансові ресурси на підставі постійного спостереження, вимірювання, реєстрації та контролю усіх господарських процесів. Облік є основою бізнесу, що дозволяє всебічно оцінювати суттєвість подій, аналізувати господарські операції та фінансовий стан підприємства для підготовки, обґрунтування та прийняття виважених управлінських рішень.

Навчальна дисципліна «Бухгалтерський облік» є базовою у структурі обов'язкових освітніх компонентів, що формують спеціальні компетенції освітньо – професійної програми «Облік і оподаткування» підготовки фахових молодших бакалаврів у галузі знань 07«Управління та адміністрування».

У процесі вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік» студенти зможуть усвідомити базові принципи, які лежать в основі національної системи бухгалтерського обліку і фінансової звітності; осмислити предмет, метод бухгалтерського обліку, його елементи та місце в практиці прийняття управлінських рішень; засвоїти методичні підходи, що використовуються в бухгалтерському обліку для відображення інформації про господарську діяльність; набуті практичних навичок застосування технічних прийомів реєстрації облікової інформації; навчитися вільно оперувати специфічною термінологією; набудуть спеціальних фахових компетентностей для розв'язування завдання у сфері бухгалтерського обліку і фінансової звітності.

1. Мета, завдання навчальної дисципліни, компетентності та очікувані результати навчання

Метою дисципліни є оволодіння базовими знаннями з теорії та практики ведення бухгалтерського обліку на підприємствах.

Завдання дисципліни:

- освоїти систему діючого законодавства щодо регулювання та ведення бухгалтерського обліку;
- зрозуміти принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності;
- вивчити складові елементи методу бухгалтерського обліку;
- опанувати призначення, структуру, класифікацію та план рахунків бухгалтерського обліку;

- набути навичок збирання, оброблення і відображення облікової інформації на рахунках бухгалтерського обліку;
- опанувати сучасні технічні прийоми і організаційні форми ведення обліку.

Предметом дисципліни є методологія і методика ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувач освіти оволодіває такими компетентностями та набуває таких результатів навчання:

Інтегральна компетентність.

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері обліку та оподаткування або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів економічних наук, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність аналізувати економічні події та явища з огляду на сучасні теоретичні та методичні основи обліку і оподаткування.

СК 2. Здатність використовувати математичний інструментарій для розв'язання прикладних економічних та оптимізаційних завдань в сфері обліку і оподаткування.

СК 3. Здатність відображати інформацію про господарські операції суб'єктів господарювання в обліку, їх систематизувати, узагальнювати у звітності й інтерпретувати для задоволення інформаційних потреб осіб, які ухвалюють управлінські рішення.

СК 8. Здатність використовувати методи обліку і оподаткування на підприємстві.

СК 9. Здатність використовувати знання національних стандартів обліку.

СК 10. Здатність демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

СК 11. Здатність організовувати власну професійну діяльність, застосовувати знання для розв'язання практичних ситуацій, ухвалювати рішення відповідно до законодавства.

СК 12. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

Результати навчання:

РН 2. Розуміти місце предметної області в загальній базі знань та значення облікової, податкової і статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів під час розв'язання проблем сфери економічної відповідальності підприємств.

РН 3. Визначати сутність об'єктів обліку і оподаткування для розуміння їх ролі та впливу на результати господарської діяльності.

РН 4. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання облікових даних для узагальнення економічної інформації.

РН 7. Характеризувати господарські операції та процеси, вміти документально їх оформлювати для відображення в обліку підприємств.

РН 8. Формувати й аналізувати фінансову, податкову і статистичну звітність для визначення показників забезпеченості підприємства ресурсним потенціалом та його ефективного використання.

РН 14. Використовувати нормативно-правові документи і національні стандарти для ведення бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання.

РН 16. Вміти працювати самостійно і в команді, нести професійну відповідальність за результати роботи, дотримуватися норм та стандартів професійної етики для досягнення спільної мети.

РН 17. Дотримуватися вимог професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення економічного розвитку України.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Господарський облік, його суть і значення

Поняття господарського обліку, його виникнення і розвиток в Україні. Види господарського обліку та їх єдність. Вимірники, що застосовуються в обліку, їх особливості та значення. Завдання, функції бухгалтерського обліку та вимоги до нього. Державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Основні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві. Закон України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні".

Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку

Загальна характеристика предмета бухгалтерського обліку. Господарські активи (засоби), їх характеристика і класифікація. Джерела утворення активів (засобів) підприємства та їх класифікація. Господарські процеси як об'єкт

бухгалтерського обліку. Метод бухгалтерського обліку, характеристика його основних елементів.

Тема 3. Бухгалтерський баланс

Бухгалтерський баланс, його зміст і будова. Розділи і статті балансу. Обумовленість рівності підсумків активу і пасиву балансу. Зміни в балансі, що відбуваються під впливом господарських операцій.

Тема 4. Рахунки і подвійний запис

Рахунки бухгалтерського обліку, їх суть, значення і будова. Активні, пасивні та активно-пасивні рахунки. Обороти і залишки (сальдо) по рахунках, порядок їх визначення. Подвійний запис, його суть і значення. Бухгалтерські проводки, порядок їх складання. Кореспонденція рахунків. Хронологічні і систематичні записи. Синтетичні і аналітичні рахунки. Поняття про субрахунки. Взаємозв'язок між балансом і рахунками. Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку в оборотних відомостях.

Тема 5. План рахунків бухгалтерського обліку

План рахунків бухгалтерського обліку і принципи його побудови. Основи класифікації рахунків бухгалтерського обліку, її значення. Класифікація рахунків за економічним змістом та їх характеристика. Класифікація рахунків за призначенням і структурою та характеристика класифікаційних груп.

Тема 6. Методологія обліку основних господарських процесів. Оцінка і калькуляція

Методологічні засади обліку кругообігу засобів. Характеристика рахунків та облік процесу постачання. Техніка оцінки активів процесу постачання. Характеристика процесу виробництва. Елементи витрат на виробництво продукції. Характеристика рахунків та облік процесу виробництва. Оцінка власної продукції за справедливою і плановою собівартістю. Калькуляція та коригування собівартості. Характеристика рахунків та облік процесу реалізації. Облік витрат і доходів від реалізації продукції, робіт і послуг. Визначення та облік фінансового результату.

Тема 7. Документація як елемент методу бухгалтерського обліку

Загальні поняття про документи і бухгалтерську документацію. Правовий і економічний зміст бухгалтерських документів, їх значення. Реквізити документів. Вимоги до змісту і оформлення документів. Класифікація документів. Порядок перевірки та опрацювання документів. Документообіг та його організація. Зберігання документів.

Тема 8. Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку

Інвентаризація, її значення та види. Завдання інвентаризації. Строки проведення інвентаризації. Порядок проведення й оформлення інвентаризації. Результати інвентаризації і відображення їх в обліку.

Тема 9. Регістри і форми бухгалтерського обліку

Облікові регістри, їх значення і види. Класифікація облікових регістрів. Способи і техніка запису в облікові регістри. Помилки в бухгалтерських записах та способи їх виправлення. Форми бухгалтерського обліку, їх види. Меморіально-ордерна, журнально-ордерна та автоматизована форми обліку.

Тема 10. Основи фінансової звітності

Суть і призначення фінансової звітності. Основні форми і показники фінансової звітності в сучасних умовах. Порядок складання, розгляду, подання і затвердження звітності. Використання звітності для оцінки економічного та фінансового стану підприємства. Консолідована фінансова звітність.

3. Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бачинський В.І. Бухгалтерський облік (загальна теорія): Навч. посіб – В.І. Бачинський, П.О. Куцик, Л.Г. Медвідь та інші. – Львів: "Магнолія 2006", 2010. – 319 с.
2. Білоусько В.С. Теорія бухгалтерського обліку: навчальний посібник. Видання 6-те, доп. / В.С. Белоусько, М.І. Беленкова / за ред. В.С. Белоуська. – К., Алерта, 2010. – 402 с.
3. Бухгалтерський облік: навч. посібник для студентів усіх форм навчання спеціальності 051 – Економіка / Н.В. Довгопол, Т.В. Полозова, М.О. Радченко. – Харків: ХНУРЕ, 2021. – 300 с.
4. Бухгалтерський облік (загальна теорія): конспект лекцій в схемах і таблицях: Навчальний посібник [Н. М. Малюга, В. М. Пархоменко] – Київ: ТОВ «Видавництво «Консультант», 2017. – 66 с.
5. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / Н.С. Акімова, О.О. Говоруха, Л.О. Кирильєва, Т. О. Євлаш. Х.: ХДУХТ, 2019. – 182 с.
6. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України № 776-IX від 14.07.2020 р.
7. Ковальчук Т.М. Облік і аудит: навч. посібник / Т.М. Ковальчук, І.І. Никифорак; за ред. Т.М. Ковальчук. – Вид. 2-ге, доп. та перероб. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. – 520 с.

8. Теорія бухгалтерського обліку. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійного вивчення дисципліни здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність 071 «Облік і оподаткування» / Свиноус І.В., Гаврик О.Ю., Хомовий С.М., Хомяк Н.В., Заболотний В.С. Біла Церква, 2020. – 146 с.

9. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Наказ МФУ № 291 від 30.11.1999 р. Поточна редакція від 09.12.2011 р.

10. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку. Наказ МФУ від 30.11.99 р. № 291. В редакції від 29.10.2019 р.

11. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Затверджені Мінфіном України, зі змінами та доповненнями.

12. Рязанова Н. О. Бухгалтерський облік: навчально-методичний посібник. Старобільськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2022. – 287 с.

13. Соболев В. М., Косата І. А., Розіт Т. В. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2018. – 222 с.

Додаткова

1. Бухгалтерський облік: збірник задач і тестів [Текст]: навчальний посібник/ [Н.В.Гудзь, П.Н.Денчук, Н.В.Починок, Р.В.Романів]. Під заг. ред. Романіва Р.В. – Тернопіль, 2019. – 192 с.

2. Зарудна Н.Я., Кундеус О.М., Яковець Т.А. Облік та нормативно-правове забезпечення підприємницької діяльності: навч. посіб. Тернопіль : ТАЙП, 2016. – 283 с.

3. Кононова О.Є. Організація бухгалтерського обліку: навч. посіб. Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, Вена: Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. – 102 с.

4. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Київ: Вид-во “Центр учбової літератури”, 2009. – 670 с

5. Облік в галузях економіки (конспект лекцій). Тернопіль: ТНЕУ, 2017. – 118 с.

6. Романів Є.М., С.В. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: навч. посібник /[Є.М. Романів, С.В. Приймак, С.М. Гончарук та інші]. Львів: ЛНУім. Івана Франка, 2017. – 772 с.

7. Сук Леонід Кіндратович, Сук Петро Леонідович. Фінансовий облік: навч. посіб. для дистанц. навч., для студ. ВНЗ / Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини “Україна”. Інститут дистанційного навчання. К.: Університет “Україна”, 2015. – 453 с.

8. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: підручник. 7-ме вид. допов. і перероб. Київ: Алерта, 2016. – 928 с.

9. Фінансовий облік: збірник задач і тестів: навчальний посібник/ [Н.В.Гудзь, П.Н.Денчук, Н.В.Починок, Р.В.Романів]. Під заг. ред. Романіва Р.В. Тернопіль, 2019. – 192 с.

10. Фінансова звітність за П(С)БО: навчально-методичний посібник / Ю.С. Глушач. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. – 88 с.

Ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua.

2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua.

3. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.

4. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.

5. Офіційний сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу: www.me.gov.ua.

6. Законодавство України. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.

7. Газета “Все про бухгалтерський облік” – Режим доступу: <http://gazeta.vobu.ua/>.

8. Сайт Бухгалтерський облік в Україні – Режим доступу: <https://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/1081-buxgalterskij-oblk.html>.

9. FactorAcademy – Режим доступу: <https://factor.academy/online-learning>.

10. Інформаційний портал Бухгалтерський облік для початківців – Режим доступу: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:EY+ACC102+2017_T1.

11. Сайт "Бухгалтер 911" – Режим доступу: <https://buhgalter911.com/uk/>.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Контроль знань і умінь студентів з дисципліни здійснюється відповідно до системи організації освітнього процесу. Формою підсумкового контролю є екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Для підсумкової діагностики успішності навчання використовується усний, письмовий, тестовий, графічний та програмований контроль, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки.